

Posudek oponenta disertační práce

Jméno a příjmení studenta: Mgr. et Mgr. Magdalena Opletalová

Název práce: Sociální pracovníci při ukončování bytové nouze

Jméno vedoucího práce: Mgr. Zuzana Truhlářová, Ph. D.

Jméno oponenta práce: doc. PhDr. Alena Novotná, PhD.

I. Stručná charakteristika práce

Disertační práce Mgr. et Mgr. Magdaleny Opletalové je věnována problematice bytové nouze, a to v celospolečenském, multidimenzionálním a komplexním kontextu, který přesahuje profese a instituce. V dizertační práci je akcentován aspekt sociální práce a hlavně pozice sociálních pracovníků v procesu řešení bytové nouze. Autorka se zabývá jejich pozicí v tomto procesu, včetně nástrojů, kterými disponují a nástrojů, které naopak nemají, a pro realizaci aktivní role při řešení bytové nouze by je potřebovaly.

Teoretická východiska práce se nachází v sociálně ekologickém přístupu, teorii sociálního konstruktivismu a kritické sociální práce. Teoretická část práce obsahuje také teoretickou analýzu problematiky bytové nouze, sociální práce a bytové nouze a ekosystému bytové nouze.

Další rozsáhlou částí dizertační práce je empirická část, která je zaměřena na vlastní výzkum autorky, jeho metodologické zázemí, interpretaci a diskusi výzkumných zjištění.

II. Stručné celkové zhodnocení práce

Práce poskytuje mnohodimenzionální pohled na problematiku řešení bytové nouze jako takové a zároveň na různé pozice a možnosti sociální práce a sociálního pracovníka při řešení bytové nouze. Tato multidimenzionalita vyplývá z různých pozic sociálních pracovníků v praxi, kteří participují na řešení bytové nouze klientů. Zároveň tuto multidimenzionalitu autorka přetavila do výběru výzkumného vzorku, teoretického rámce problematiky a také do interpretace výzkumných zjištění a celkové metodologie kombinovaného výzkumu. Oceňujeme mistrovství autorky, že tuto mnohorozměrnost dokázala podat strukturovaným způsobem a v přehledné, čitelné podobě. Svědčí to o zralosti doktorandky-výzkumnice.

Výzkum realizovaný autorkou považujeme za přínosný, naplňující cíle práce a cíle výzkumu.

III. Podrobné zhodnocení práce a jejích jednotlivých aspektů

Teoretická část práce je vhodně koncipována, autorka definuje a teoreticky analyzuje do podrobností všechny jevy, procesy a souvislosti řešené problematiky a to také z multidimenzionálního aspektu. Naznačuje také možnosti teoretického konceptu ukotvení problematiky. Teoretická část práce je zpracována na velmi dobré odborné úrovni. Autorka využívá dostatečné množství odborné literatury zahraniční i domácí provenience, kterou správně uvádí a tvořivě využívá pro potřeby porozumění problematice a také vytvoření dobrého a stabilního teoretického rámce pro plánovaný výzkum. Tato její snaha se povedla, teoretická část práce je dobrým ukotvujícím rámcem a zároveň východiskem pro vlastní výzkum autorky. Cíl teoretické části práce se autorce podařilo naplnit.

Empirická část práce

Autorka v rámci dizertační práce navrhla a realizovala vlastní výzkum, pro který zvolila kombinovaný design. Jednotlivé části výzkumu jsou velmi dobře navrženy, vzájemně se doplňují a jsou správně metodologicky zpracovány z hlediska vědecké správnosti a také z hlediska pokrytí

Katedra sociální práce

oblastí výzkumu s výsledným naplněním cíle výzkumu. Zvláště oceňuji triangulaci výzkumných zjištění. V této souvislosti mám otázku, zda navzdory nepřekrývání, ale spíše doplňování výzkumných cílů v rámci realizovaného výzkumu, se v rámci komparace a triangulace neobjevily difference ve zkoumané problematice zjištěné v rámci jednotlivých částí výzkumu (kvalitativní a kvantitativní část).

1. Struktura argumentace.

Argumentace výsledků výzkumu a jejich diskuze je silnou stránkou posuzované práce. Rovněž teoretické poznání autorka správně argumentuje a diskutuje. Kromě zmíněné multidimenzionality pohledu autorky oceňujeme zároveň to, že neztratila pozici nadhledu výzkumníka, což mohlo být chvílemi i problematické, v tak komplexní a mnohodimenzionální problematice. Menším nedostatkem jsou grafy, které vyjadřují snahu autorky zpřehlednit situaci. Některé však nejsou obsahově ukotveny. Např. obrázek 8 vyjadřuje vztahy, ale není jasné, kdo je primární nositel těchto vztahů a kdo primární cíl. Jeví se to jako vytržený výsek reality, kterému chybí cílené ukotvení (alespoň v legendě, nebo pomocí doplnění jiného prvku, vůči kterému by se zobrazované skutečnosti vztahovaly, případně úpravou názvu). Toto se týká více obrázků. Na druhou stranu oceňujeme tabulky, které velmi přehledně dokreslují výsledky kvantitativního výzkumu. Dále oceňujeme snahu autorky výsledky výzkumu přetavit do doporučení pro praxi.

2. Formální úroveň práce

Disertační práce splňuje formální kritéria kladené na disertační práce, včetně jazykové stránky práce.

3. Práce s prameny či s materiálem

Autorka v práci pracuje s primárními i sekundárními zdroji. Využívá množství odborné literatury zahraniční i domácí provenience, kterou správně uvádí a tvořivě využívá.

4. Vlastní přínos

Výzkumná zjištění považujeme v řešené problematice za přínosná. Samotná autorka sice uvádí, že výsledky kvantitativní části výzkumu nelze přeceňovat vzhledem k nereprezentativnosti výzkumného souboru a také (dodává posuzovatelka) vzhledem k dobrovolnosti zapojení respondentů do výzkumu, což předpokládá iniciativnější, aktivnější sociální pracovníky, což zkresluje objektivitu a zobecnitelnost výzkumných zjištění. Výsledky výzkumu jsou však, vzhledem k velikosti výzkumného vzorku, kombinované strategii výzkumu a triangulaci výsledků výzkumu, výrazným ukazatelem role, možností i limitů sociálních pracovníků při řešení bytové nouze. Proto po menší úpravě doporučujeme výsledky výzkumu publikovat nebo využít jiný způsob diseminace výsledků výzkumu. Autorka v práci navrhuje konkrétní opatření, především v oblasti vzdělávání, prosíme o jejich explicitní prezentaci při obhajobě disertační práce (v textu práce jsou součástí diskuse).

5. Dotazy k obhajobě

1. Prosím o vysvětlení relační mapy – obrázek 8. (Co je cílem, kdo je aktérem, co zobrazují vazby a ke komu se vztahují, jde o primární, nebo sekundární vazby?)
2. Jak respondenti využili možnosti, že nemuseli odpovědět na všechny otázky v dotazníku? Vyhodnocovali jste i tuto skutečnost? Může vyplývat z nevyhodnocení nějaké části dotazníku nějaká souvislost případně zákonitost?
3. V textu

Katedra sociální práce

IV. Závěr

Posuzovaná disertační práce doktorandky Mgr. et Mgr. Magdaleny Opletalové je zpracována na velmi dobré úrovni a to i z pohledu formálních požadavků na práci, jakož i na proces výzkumné činnosti, ale také jako výsledek odborného působení a poznání autorky. V rámci disertační práce doktorandka prokázala své schopnosti jako výzkumnice i jako odbornice v oboru sociální práce. Posuzovanou disertačnou práci doporučujeme po menších úpravách publikovat.

Předložená disertační práce splňuje požadavky kladené na disertační práce, a proto ji doporučujeme k obhajobě a předběžně ji klasifikujeme jako prospěla.

Praha, 6. 9. 2024

doc. PhDr. Alena Novotná, PhD.